

Door: Alexander Bos, CFM

Datum: 22 november 2009

(Titel)

Wetenschappelijk onderzoek Facility Management staat nog lang NIET op de kaart!

(Inleiding)

Donderdag 19 november jl. vond in 't Harde de tweejaarlijks Algemene Ledenvergadering (ALV) van Facility Management Nederland (FMN) plaats.

Tegelijkertijd vierde het Centrum voor Facility Management (CFM) haar tienjarig jubileum. De directeur van CFM, de heer prof. dr. ir. A.(Dries) F.M.M. van Wagenberg, hield, in aanwezigheid van enkele honderden aanwezigen, een lange presentatie over de bereikte resultaten en de lopende onderzoeken.

Vooraf een interessant affiche daarbij aanwezig te zijn.

(Definities)

Op Wikipedia is de volgende definitie van 'Wetenschap' te vinden:

'Met wetenschap wordt zowel de menselijke kennis aangeduid als de organisatie om deze kennis te vergaren.

De wetenschappelijke wereld is dat deel van de maatschappij dat zich uitdrukkelijk ten doel heeft gesteld systematisch kennis te verwerven. De wetenschap heeft een eigen karakter dat blijkt uit haar methoden en conventies. De aldus ontwikkelde wetenschappelijke kennis vormt een reconstructie van een deel van de werkelijkheid en is opgebouwd met behulp van bepaalde wetenschappelijke methodes'.

TNO definieert 'Onderzoek' als volgt: .

'Onderzoek met 1 doel: organisaties en mensen beter laten functioneren!'

(Inhoud)

'Teleurstelling' is het gevoel dat veel toehoorders overhielden na afloop van de presentatie!

Geen noviteiten, geen ambitie, nauwelijks aantoonbaar, geen lijn, structuur of opbouw. Maar vooral een gebrek aan aansprekende resultaten, deed veel aanwezigen de wenkbrauwen fronsen. Veel verwijzingen naar publicaties van anderen (veelal onderzoekers van buitenlandse afkomst). Ook werd herhaaldelijk verwezen naar een publicatie van Van Wagenberg, dat in 2010 nog moet uitkomen!! Last but not least liep als een rode draad door de presentatie een hinderlijk aanwezige vraag (bijna bedelend) om aanvullend onderzoek en bijbehorende financiering (lees: sponsors).

Een onderzoek waar naar werd verwezen en wat als verdere basis van de onderzoeken van CFM werd gebombardeerd, is het onderzoek van onder meer Jelle van der Kluit van Twijnstra Gudde. In dit onderzoek is een poging gedaan de omvang van Facility Management in Nederland in euro's uit te drukken. De onderzoekers zelf

hebben destijds bij de presentatie van de resultaten aangegeven, dat de uitkomsten voor discussie vatbaar zijn en minder hard zijn dan dat deze lijken. Vooralsnog als start een bodem van drijfzand om verder onderzoek op te baseren!

Historie

FMN financiert vanaf het ontstaan en voor een substantieel deel, de kosten van de leerstoel (en de oprichting van CFM) en de gehouden onderzoeken. Kosten die verbonden zijn aan het hebben van een leerstoel (als eerste aan de Technische Universiteit van Eindhoven en later aan de Wageningen Universiteit), zijn hoog. Naast FMN hebben in de afgelopen jaren diverse andere sponsors hun bijdrage geleverd. Slechts één sponsor (niet FMN) werd met naam genoemd tijdens de presentatie.

FMN draagt op dit moment financieel bij aan de leerstoel en niet meer aan CFM. FMN gaat er van uit dat CFM als stichting zichzelf moet kunnen bedruipen.

Evaluatie

Het doel van 'Onderzoek', zoals TNO dit weergeeft, wordt door de huidige leerstoel niet bereikt. Uit de presentatie van Van Wagenberg is niet duidelijk geworden dat de tot nu toe gehouden onderzoeken een bijdrage hebben geleverd aan het beter laten functioneren van organisaties en mensen.

De toegevoegde waarde (een toverwoord tijdens de presentatie van Van Wagenberg) van een leerstoel Facility Management is niet aantoonbaar gemaakt. Dit terwijl FMN aan de vooravond staat een beslissing te nemen over het instellen van een nieuwe periode van een (bijzondere) 'leerstoel Facility Management'. Tevens is FMN met meerdere Universiteiten in onderhandeling om de leerstoel FM geplaatst te krijgen. Over de personele invulling hiervan is niet gesproken.

Wanneer we de definitie op Wikipedia er bij pakken, worden er steekwoorden gebruikt als 'systematisch' en 'het eigen karakter' van de wetenschap en 'wetenschappelijke methodes'.

Al deze elementen van 'Wetenschap' ontbreken zichtbaar binnen de voortgang, ontwikkelingen en plannen van de leerstoel FM aan de Wageningen University, een onderdeel van Wageningen UR (University & Research Centre).

Toekomst

Er is door FMN voor 2010 budget gereserveerd (€ 60.000,-) voor de leerstoel FM. Het is maar de vraag of dit toereikend is. Het is een gegeven dat de verschillende universiteiten verschillende tarieven rekenen voor het voeren van een leerstoel en daarbij ook nog verschillende voorwaarden hanteren.

Wellicht een suggestie hier landelijk naar te kijken en uniformering van dit systeem en bijbehorende werkwijze na te streven.

Heeft het vakgebied Facility Management een leerstoel nodig?

De vraag is gerechtvaardigd of het vakgebied Facility Management een leerstoel nodig heeft en/of een leerstoel het vakgebied verder kan helpen.

Wetenschappelijk onderzoek moet, naast dat het een verplichting voor een Hoogleraar is, deze te (laten) verrichten, informatie opleveren waar de facilitaire markt van vraag en aanbod haar voordeel mee kan doen. Het formuleren van beleid (zowel door klanten als aanbieders), uitwerking daarvan, korte, middellange en lange

termijn toekomstvoorspellingen en aanbod van dienstverlening gebaseerd op feiten en visie wordt hierdoor beter mogelijk.

Door het presenteren van feitelijke en relevante onderzoeksresultaten wordt je gesprekspartner voor de politiek, voor de economische partners, voor werkgevers- en werknemersorganisaties en voor wat betreft het facilitaire werkveld, de onroerend goed wereld en ontwikkelaars van gebieden en gebouwen (planologen en architecten). Een lang gekoesterde wens en voortdurend streven van FMN!

En dan hebben we het alleen nog maar over Nederland. Een gedegen, een goed ingebed en structureel georganiseerd wetenschappelijk onderzoek voor en door de facilitaire markt, zal FM ook europees verder aanzien geven en kan Nederland haar voorbeeldfunctie op FM terrein verder uitbouwen.

Probleem binnen het facilitair onderwijs

Het blijkt dat op alle niveaus van facilitair onderwijs (MBO, HBO en Universitair) het vinden van geschikte stageplaatsen en interessante onderzoeksvelden een probleem is. Hiervoor is niet één oorzaak aan te wijzen. Diverse redenen liggen hieraan ten grondslag:

Onderwijzend personeel

- te weinig tijd en gelegenheid om voldoende aandacht te besteden aan werving en onderhoud van relevante onderzoeksadressen en contactpersonen;
- begeleiding van studenten tijdens het onderzoek vergt veel tijd;
- te weinig tijd zelf praktijkervaring op te doen, waardoor studenten nauwelijks, vanuit eigen ervaring van de docent, geadviseerd kunnen worden;
- geen landelijke afstemming over aanpak en werkwijze; onderwijsinstellingen acteren veelal op eigen houtje;
- er vindt geen centrale afstemming plaats over de resultaten van eerdere onderzoeken en de mogelijke vervolgoopdrachten die hieruit voortvloeien.

Financieel

- kosten voor onderzoek zijn relatief hoog;
- bedrijven bezuinigen, zeker in economisch mindere tijden, als eerste op onderzoek (zo ook op opleidingen en trainingen);
- veelal ontbreekt een gedegen business plan om een onderzoek en de daarbij behorende financiële inzet en ondersteuning te rechtvaardigen;
- opbrengsten van onderzoek zijn moeilijk te kwantificeren;

Inhoudelijk

- onderzoeken worden fragmentarisch verricht, er is geen rode draad te bespeuren;
- er wordt (te) veel geleund op eerdere onderzoeken;
- veel onderzoeken lijken op elkaar en is er weinig onderscheidend vermogen;
- hardheid van data (in aantallen en euro's) is veelal moeilijk te onderbouwen;
- het vakgebied FM is breed. De bestaande definities bakenen het werkgebied te weinig af;
- de markt heeft moeite met het gedegen formuleren van gewenste onderzoeken;
- de overheid ziet onvoldoende aanleiding om partijen in het FM werkveld te vragen onderzoeken voor te bereiden, daarin te participeren of deze uit te voeren.

Op zich zijn bovenstaande aspecten al (wetenschappelijk) onderzoek waard.

(Auteur)

Alexander Bos is Certified Facility Manager (CFM) en is directeur van BCiM Bos Consultancy & Interim Management b.v. te Rijswijk (Z-H). BCiM verricht interim activiteiten en geeft adviezen op facilitair gebied.

Alexander Bos is zes jaar lid geweest van het Bestuur van FMN en heeft nu zitting in het Convent+ van FMN.
